

Frivilligstrategi

Midt-Telemark kommune

2021 – 2025

Høringsutkast

Vi skaper framtida sammen

Innhold

Innhold	2
01 Innledning.....	3
02 Status og utfordringer	3
Midt-Telemark kommunes samarbeid med frivilligheten	3
Utfordringer og behov	4
03 Mål og strategier.....	5
Sammen – demokrati, identitet og samskaping.....	5
Skaper - attraktiv for næring, bosted og besøk.....	5
Vi - livsvilkår og levekår	6
Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark	6
04 Oppfølging	7
05 Referanser	8
06 Vedlegg.....	8

01 Innledning

Et godt samarbeid mellom offentlig sektor og frivillig sektor er avgjørende for en god samfunnsutvikling, for å løse felles utfordringer og for å skape aktive lokalsamfunn. Det er derfor viktig at kommunene, sammen med stat og fylkeskommune, etablerer gode rammebetingelser slik at samspillet mellom det offentlige og frivilligheten blir vellykket. Midt-Telemark kommune ønsker å utarbeide en frivilligpolitikk som legger til rette for et godt samarbeid basert på likeverdighet og respekt, og som bidrar til å løse felles samfunnsutfordringer i vår kommune.

Frivilligstrategien (2021-2025) er et politikkdokument vedtatt i kommunens [planstrategi 2020-2023](#), og som følger opp aktuelle mål og strategier i [Samfunnsdelen](#) til kommuneplanen 2019-2031. Den bygger også på regjeringens «[Frivillighetserklæringen](#)» og KS og Frivillighet Norges «[Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor](#)». Frivilligstrategien skal beskrive utfordringer, behov og områder for samhandling mellom kommunen og frivilligheten.

På bakgrunn av mål og strategier i denne planen, utarbeides en handlingsplan med tiltak som revideres årlig og som skal ligge til grunn for økonomiplanen. Frivilligstrategien revideres hvert fjerde år, mens handlingsplanen rulleres årlig i forbindelse med budsjettarbeidet. Det forutsettes at frivillig sektor medvirker i evalueringen.

Definisjon av frivillighet

Ifølge [Frivillighet Norge](#) er en frivillig organisasjon en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver virksomhet på ikke-fortjenestebasert og ikke-offentlig basis, jf. frivillighetsregisterloven § 3 og §4. En frivillig organisasjon baserer en vesentlig del av driften på medlemskontingenter, gaver, innsamlede midler og/eller frivillig arbeidsinnsats. En frivillig organisasjon kan være forening, lag, stiftelse, ideelt aksjeselskap, forbund, nettverk eller en paraplyorganisasjon som driver sin virksomhet til det beste for fellesskapet. Frivillighet omfatter også enkeltpersoners og gruppers engasjement utenfor det organiserte.

02 Status og utfordringer

Midt-Telemark kommunes samarbeid med frivilligheten

I Midt-Telemark kommune skal vi på tvers av alder, bakgrunn og bosted skape ei framtid sammen. Dersom vi skal lykkes med å løse dagens og framtidens utfordringer og forsterke positive utviklingstrekk, er vi avhengige av å arbeide langsiktig og strategisk etter et tydelig planverk. I så måte vil Frivilligstrategien fungere som et godt verktøy for å kunne legge til rette for frivilligheten. Midt-Telemark har en aktiv frivillig sektor med rundt 200 lag og organisasjoner i alle deler av den nye kommunen. De tilbyr aktiviteter innenfor et mangfold av interessefelt og har tilbud til alle aldersgrupper.

Midt-Telemark kommune samarbeider bredt med frivillige på de fleste tjeneste- og samfunnsområdene. Samarbeidet er i varierende grad systematisert og forankra i avtaler og forventningsavklaringer. Ofte er samarbeidet uformelt og knytta til personlig engasjement og muntlige avtaler. Andre samarbeidstiltak er avtalefesta med økonomiske og ressursmessige rammer. Midt-Telemark kommune har i dag faste kontakt- og møtepunkt med deler av frivilligheten, og samarbeidsavtaler med flere lag og organisasjoner. I tillegg involveres unge, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne i ulike saker og prosesser, gjennom de lovpålagte rådene. Kommunen samarbeider også med flere frivillige organisasjoner gjennom prosjekter, som [Sammen Mot](#) og [Unq Arena](#), og gjennom medvirkning i planprosesser.

Utfordringer og behov

Frivillige lag og organisasjoner har ulike behov og ønsker for samarbeid og kontakt med kommunen. De fleste gir uttrykk for at forutsigbare rammebetingelser, fast kontaktperson og fast møtepunkt i kommunen og avtaler for faste oppdrag, er essensielt.

Utfordringer frivillige organisasjoner har pekt på som grunnleggende for å kunne opprettholde og utvikle sine aktiviteter:

- **Økonomi** - kostnader knyttet til aktivitet og leie av lokaler og anlegg
- **Administrasjon** - vanskelig å holde seg orientert om støtteordninger og krevende å skrive søknader
- **Rekruttere og beholde** - utfordrende å rekruttere og beholde både medlemmer, frivillige og styremedlemmer over tid
- **Synlighet** - utfordrende å nå ut med informasjon om aktivitet og arrangement
- **Lokaler** - mangel på lokaler som er tilpassa aktuell aktivitet, i tillegg til utstyr som projektor, lydutstyr, klappstoler og tilgang til kjøkken

Midt-Telemark kulturkontor er et kontaktpunkt for en stor del av frivillige lag og organisasjoner. Kulturkontoret behandler søknader til kulturmidler, spillemidler og kontingentkasse, og kan bistå med faglige råd og veiledning i forbindelse med søknadsprosesser, utviklingsprosjekt og etablering av aktiviteter. Det ville vært en fordel med en tilsvarende kontaktfunksjon i helse, oppvekst og teknisk sektor, for å koordinere kontakt og avtaler med frivillige lag og organisasjoner. Dette er et godt utgangspunkt for å kunne utvikle et mer systematisk og oversiktlig samarbeid. Det er også pekt på behov for en digital kalender der innbyggerne enkelt kan gjøre seg kjent med aktivitetstilbud, tilskuddsordninger og arrangement.

Kommunen har i dag to frivilligsentraler, med ulikt eierskap og driftsform. Midt-Telemark Frivilligsentral er lokalisert på Kjernehuset på Gvarv og er organisert som en medlemsforening. Bø Frivilligsentral har en organisatorisk tilknytning til Bø og Sauherad Røde Kors, og er lokalisert på Skoghaugen i Bø. Midt-Telemark kommune bidrar med husleie på Gvarv og lokale i Bø.

Fra 2021 overføres tilskudd til frivilligsentralene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Kulturdepartementet. I regjeringens forslag til [statsbudsjett for 2021](#) videreføres tilskuddet til kommunene på samme nivå som i 2020. Regjeringen skal komme tilbake til en permanent innretning på midlene i statsbudsjettet for 2022. Dette kan medføre endringer i inntektsoverføringen til kommunene. Midt-Telemark kommune ser viktigheten av frivillighetssentralenes virksomhet. Det er derfor nødvendig med en gjennomgang av behov og mulige løsninger for framtidig drift, lokalisering og organisering.

03 Mål og strategier

Det overordnede målet er at Midt-Telemark kommune har en sterk og aktiv frivillig sektor, som bidrar til aktive og helsefremmende liv, tilhørighet og et attraktivt sted å bo og leve. Det frivillige arbeidet skal ikke erstatte de tjenestene som kommunen er pålagt å yte innbyggerne etter lov og forskrift, men utgjøre et viktig frivillig supplement til dette.

Gjennom fire satsingsområde i samfunnsplanen skal vi utvikle både lokalsamfunnet og kommunen som organisasjon. Under hvert satsingsområde er det definert langsiktige mål for hvordan vi vil at Midt-Telemark kommune skal se ut i løpet av planperioden (slik vil vi ha det). Under hvert mål ligger det strategier for hvordan kommunen vil arbeide for å nå målet (slik gjør vi det).

Målet er å utvikle *samskaping*¹ som en metode for det offentlig-private samarbeidet i vår kommune, der frivillig sektor, næringsliv og offentlige aktører samskaper i prosjekt og prosesser til det beste for innbyggerne. Frivilligstrategien bygger på relevante mål og strategier under hvert av de fire satsingsområdene SAMMEN SKAPER VI FRAMTIDA.

Sammen – demokrati, identitet og samskaping

Mål 1.2: Midt-Telemark har en sterk og aktiv frivillig sektor

Strategier

1.1 Kartlegger aktivitet i frivillig sektor og potensiale for samskaping med kommunen. Legger til rette for et tettere samarbeid og dialog i forkant, under og etter endte samarbeidsprosjekter mellom kommunen og frivilligheten.

1.2 Samarbeider med frivillig sektor om forutsigbare rammevilkår. Kommunen utarbeider mal for samarbeidsavtaler og partnerskapsavtaler.

1.3 Sikrer frivillig sektors interesser gjennom høringsprosesser. Gir frivillig sektor lettere tilgang til direkte informasjon og sikrer god informasjonsflyt til- og fra de ulike rådene i kommunene. Ett tiltak kan være å etablere «Spørretimen» – et møtepunkt der frivilligheten får møte politikerne i kommunene.

1.4 Samarbeider og har regelmessig dialog med frivillige lag og organisasjoner. Kommunen arrangerer i samarbeid med frivilligheten, årlige dialogmøter som eksempelvis kan være temabaserte, bransjespesifikke, eller organisert som speed-dating.

1.5 Sikrer at kommunens tilskuddsordninger er lett tilgjengelige, enkle å søke og rapportere på, og i samarbeid med frivilligheten satse på kompetanseheving til ledere av lag og organisasjoner.

Skaper - attraktiv for næring, bosted og besøk

Mål 2.7: Midt-Telemark er en av landets fremste kulturkommuner

Strategier

2.1 Legger til rette for at alle innbyggerne har tilgang til et godt og mangfoldig kulturtilbud.

2.2 Utvikler og styrker den kulturelle grunnmuren som består av bibliotek, kulturskole, kulturhus med kino, museum og aktivitet i frivillige lag og organisasjoner. Videreutvikle Gullbring kulturanlegg som et regionalt kulturanlegg og kulturens nav i kommunen.

¹ Samskaping innebærer prosesser der offentlige organisasjoner utvikler og produserer nye løsninger, tjenester og produkter *sammen med* de som skal bruke dem, i stedet for å gjøre dem. Slik kan kommuner, innbyggere, frivillig sektor og næringsliv gå sammen om å utforme framtidens kommune, ved å involvere og mobilisere samfunnets ressurser på nye måter. [Håndbok for samskaping, KS og USN \(2018\)](#)

- 2.3 Legger til rette for at frivillig aktivitet har tilgang til lokaler og anlegg som er tilpasset aktiviteten. Utarbeider plan for utvikling, tilpassing og vedlikehold av kommunale lokaler og anlegg. Ta sikte på å etablere en digital løsning som kan gi innbyggerne en oversikt over alle lag og organisasjoner, arrangementer, aktiviteter og tilgjengelige lokaler og anlegg i hele kommunen.
- 2.4 Er en aktiv og kompetent vertskommune for lokale og regionale kulturinstitusjoner og arrangører. Samarbeider om kompetanseheving gjennom årlige fagdager, kurs og andre relevante tilstelninger.
- 2.5 Tar vare på historisk identitet gjennom sikring og formidling av kulturarven i et nært samarbeid med frivillige og private.

Vi - livsvilkår og levekår

Mål 3.3: Innbyggerne i Midt-Telemark har et aktivt og helsefremmende liv

Strategier

- 3.1 Vektlegger utjevning av sosial ulikhet og motvirker utenforskap i utvikling av kommunale tjenester. Legger folkehelseperspektivet til grunn i samskaping og samarbeid med frivillig sektor.
- 3.2 Legger til rette for frivillig organisert og uorganisert aktivitet, samt mulighet til vekst gjennom for eksempel minglekveld for rekruttering, *Frivilligbørs*² og markering av frivillighetens dag.

Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

Mål 4.4: Midt-Telemark har attraktive, verdifulle og tilgjengelige natur- og friluftsområder

Strategier

- 4.1 Sikrer areal til aktivitet, nærfriluftsliv og lek der folk bor, gjennom planlegging, kartlegging og verdisetting i samarbeid med frivilligheten, og gjennom opprettholdelse av Evjudalen, Patmos, Kvennøya og Farstadparken som offentlige friluftsområder.
- 4.2 Sikrer tilgjengelighet til viktige friluftsområder med skjøtsel og tilrettelegging av sentrale turutgangspunkt i samarbeid med frivilligheten og grunneiere.
- 4.3 Legger til rette for aktivt nærfriluftsliv i samarbeid med frivilligheten, for eksempel gjennom prosjekter og tiltak.

Mål 4.5: Kommune, næringsliv og utdanningsinstitusjoner stimulerer sammen til innovasjon og nyskaping

Strategier

- 4.4 Samarbeider med næringsliv, frivilligheten og utdanningsinstitusjoner om digitalisering, forskning, innovasjon og grønn næringsutvikling.
- 4.5 Involverer og drar nytte av frivillige organisasjoners kunnskap og kompetanse til en grønn samfunnsutvikling, jamfør FNs bærekraftsmål.

² Frivilligbørs er en makedsplass der næringsliv, frivillige organisasjoner og offentlige tjenesteprodusenter kan møtes for å inngå sosiale partnerskap og kontrakter om kortsiktig eller langsiktig samarbeid. Valuta som gjelder på frivilligbørs er tid, arbeidsinnsats, kompetanse, samarbeid og lokalt engasjement. Norges første frivilligbørs fant sted i 2008 i [Bærum](#), etter modell fra [Nederland](#). Se frivilligbors.no for nærmere informasjon.

04 Oppfølging

Det blir utarbeidet en handlingsplan som revideres årlig og som skal ligge til grunn for tiltak i økonomiplanen. Frivilligstrategien rulleres hvert fjerde år, mens handlingsplanen revideres årlig i forbindelse med budsjettarbeidet. Det forutsettes at frivillig sektor medvirker i evalueringen. Hva har vi oppnådd, hva er gjort siden sist, hva skal vi fokusere på neste år. Det utarbeides et årshjul for dette oppfølgingsarbeidet. Enhetsleder for kultur og fritid og folkehelsekoordinator har ansvar for rullering og revisjon.

05 Referanser

1. [Samfunnsdelen til kommuneplanen](#), Midt-Telemark kommune 2019
2. Innspill til samfunnsdelen til kommuneplanen 2019
3. [Frivillighetserklæringen](#), Regjeringen 2015
4. [Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor](#), Frivillighet Norge 2015
5. [FNs bærekraftsmål](#), Regjeringen
6. [Rapporten Aktivitet for alle barn](#), Bø kommune 2018,
7. [Rapporten Aktivitet for alle barn](#), Sauherad kommune 2018
8. [Ungdata-undersøkelsen](#) 2019
9. [Folkehelseprofilen](#) for Midt-Telemark kommune 2020
10. [Status og utfordringer for Midt-Telemark kommune](#), Midt-Telemark kommune 2019
11. [Håndbok for samskaping](#), KS og USN (2018)

06 Vedlegg

1. Kartlegging av frivilligheten i Midt-Telemark kommune – questback-undersøkelse 2020
2. Rapport fra kafédialog med frivillige lag og organisasjoner v/Frivillighet Norge